

Školitelovo posouzení diplomové práce *Martiny Kletečkové: Vývojové proměny krátké venkovské prózy 2. poloviny 19. století a počátku 20. století.*

Martina Kletečková si téma práce zvolila na základě seznamu navrženého pracovníky katedry a plna entuziasmu se vrhla do shromažďování potřebných poznatků o autorech a příslušných textech. Tito autoři a texty (přesněji řečeno venkovské syžety a obrazy) měli reprezentovat určitou vývojovou fázi především různě modifikovaného realistického zpodobování české vesnice. Včetně J.K.Šlejhara, vymykajícího se nápadnějším mírou stylizace, patrně například v expresivně pojatém detailu či vypravěčské rétorice. Žánrové omezení na krátkou prózu znamenalo podstatné a nutné zúžení tématu, tak, aby se stalo zvládnutelným. Z dokončené práce podle mého soudu vyplývá, že soustředěné povídkové narativy docilují větší intenzity, zvláště pokud jde o dramatismus vztahů postav či portrétní charakterové „studie“, než románová epika, poskytující prostor popisné, úvahové a psychologicko analytické složce.

Vývojová etapa vymezená jmény Mrštík, Nováková, Šlejhar, Rais, Kratochvíl (Hálek a Světlá zbyli v závorce titulu nedopatřením nejspíš z původního záměru) znamená, jak lze z práce vyčíst, etapu odtabuizovaného pohledu (hlavně díky akceptaci naturalismu) na českou vesnici a venkov, tedy i záruku co nejuvěrohodnějšího zobrazení a vysokého stupně reprezentace. Z práce Martiny Kletečkové lze vyčíst i to, co vše se podílelo na deformaci charakterů, destrukci rodinných i jiných vztahů, oslabení úcty k starým tradicím a mravním principům křesťanství. Míra demaskování, míra usvědčování bezohlednosti, pokrytectví, hamižnosti, krutosti, bezohlednosti apod. se u zkoumaných autorů nutně liší. Také dle toho, na jaké jevy a skutečnosti se zaměřují – zda-li na generační konflikty nebo na folklór.

Autorka předkládané diplomové práce se ocitla před rozsáhlou množinou textů a hledisko individuálního stylu, individuální poetiky, individuální modifikace realistické poetiky jí nebylo blízké. Aplikovala proto doporučené hledisko povahy spíše historické, antropologické, sociologické a povahopisné. Přesto lze z jejího výkladu vyčíst řadu postřehů a poznatků o naplňování autorského tvůrčího záměru, o preferenci a uplatnění různých narativních postupů (popisy, vypravěčské zprostředkování, dialogová scéna; autorský komentář či jeho absence). Také o smyslu spisovatele pro regionální specifiku, folklórní kolorit či krajinomalbu. A nebo o absenci těchto intencí.

Tm, že Martina Kletečková vybrala a analyzovala krátké prózy podle obdobných aspektů, více méně tematických, ale dostatečně diferencovaných, vytvořila si zázemí pro vymezení specifčnosti autorských přístupů právě tak jako pro jejich možnou komparaci, kterou příležitostně činí v průběhu svého výkladu, hlavně však v závěrečné kapitole (Závěrečném shrnutí). Přičemž opakování se tu stává předností.

Ukazuje se, že subtémata: Model rodiny – Domov a svět – Rodina a zemědělský rok – Rodina a poměry majetkové – Narození a smrt ve venkovské rodině – Rodina a naplňování tradic a norem náboženského života – nejen zajistila vícerozměrný pohled na reprezentativní „kolekci“ krátkých próz, také ale umožnila prokázat, nakolik se umělecká próza může stát proměnným zdrojem pro poznávání života v dobách, které pohltil čas.

Na práci Martiny Kletečkové si cením důkladného osvojení rozebíraných textů, které umožnilo velmi pohotovou aplikaci výše jmenovaných subtémat. Také dílčích shrnutí, která kondenzovaně rekapitulují, o čem v každé kapitole bylo psáno a co bylo zjištěno. Cením si také úvodní – více méně kompilační – kapitoly, svědčící o tom, že si autorka vytvořila náležité povědomí o podobách a proměnách venkovské prózy, které se uskutečnily v 19. století.

Práci doporučuji k obhájení.

Doc. Marie Mravcová